

MEDYCYNĄ WETERYNARYJNĄ

ORGAN POLSKIEGO TOWARZYSTWA NAUK WETERYNARYJNYCH

ZASOPIŚMO POŚWIĘCONE NAUCE I PRAKTYCE WETERYNARYJNEJ
ZAŁOŻONE W 1945 R. PRZEZ WYDZIAŁ WETERYNARYJNY W LUBLINIE

REDAKCJA: Redaktor naczelny: Prof. Dr T. Żuliński (Lublin — Puławy), z-cy redaktora naczelnego: Prof. Dr H. Szwejkowski (Warszawa), Prof. Dr G. Staśkiewicz (Lublin), Sekretarz naukowy: Doc. Dr E. Prost (Lublin), Członkowie Komitetu Redakcyjnego: Prof. Dr B. Gancarz (Wrocław), C. Marański (Warszawa), Z. Wojtatowicz (Warszawa).

WSPÓŁPRACOWNICY ZAGRANICZNI: Prof. Dr St. Angelow (Sofia — Bułgaria), Prof. Dr R. Harnach (Brno — C.S.R.), Prof. Dr V. Jelínek (Brno — C.S.R.), Prof. Dr H. Röhrer (Riems — N.R.D.).

WSPÓŁPRACOWNICY KRAJOWI: Prof. Dr W. Bielański (Kraków), Prof. Dr J. Brill (Warszawa), Prof. Dr M. Cena (Wrocław), Prof. Dr A. Chodkowski (Lublin), J. Deryło (Szczecin), Prof. Dr E. Domański (Warszawa), Prof. Dr Z. Finik (Lublin), Prof. Dr R. Hoppe (Warszawa), Doc. Dr T. Jastrzębski (Lublin), Prof. Dr S. Kirkor (Swarzędz), z. Prof. Dr F. Klepaczko (Lublin), Doc. Dr T. Kobusiewicz (Zduńska Wola), Prof. Dr S. Krauss (Puławy), Dr J. Lipnicki (Warszawa), Dr S. Majdan (Puławy), v-Dyr. S. Mastalerz (Warszawa), Dr K. Millak (Warszawa), Doc. Dr S. Nyrek (Warszawa), Dyr. Dr H. Oberfeld (Warszawa), Dr T. Pustówka (Mysłowice), Dyr. S. Ryszkowski (Warszawa), Prof. Dr A. Senze (Wrocław), Dr S. Spławak (Piotrków), Doc. Dr F. Stański (Lublin), Doc. Dr J. Szafiarski (Katowice), Doc. Dr E. Szyfelbejn (Warszawa), Prof. Dr A. Stryszak (Warszawa), W. Szpac (Warszawa), Dr S. Wadowski (Olsztyn), Dr M. Wisłocki (Piotrków Kuj.), Doc. Dr J. Wiśniowski (Bydgoszcz), Prof. Dr A. Zakrzewski (Wrocław), Dr Z. Zdrojewski (Zamość), Dyr. J. Zuberbier (Warszawa), Doc. Dr E. Zarnowski (Lublin), z. Prof. Dr A. Zebracki (Lublin).

MGR STANISŁAW GUCWA

Podsekretarz Stanu w Ministerstwie Rolnictwa

Zadania i cele służby weterynaryjnej w Polsce w chwili obecnej*)

IV Zjazd Delegatów Zrzeszenia Lekarzy Weterynaryjnych jest miejscem aby przynajmniej krótko omówić zadania służby weterynaryjnej w tym 5-leciu i ocenić prace zrzeszenia.

Zrzeszenie Lekarzy Weterynaryjnych — mimo że jest organizacją młodą bo przed czterema laty restytuowaną, ma już poważne osiągnięcia. Dzięki społecznemu, zespołowemu wysiłkowi zorganizowano systematyczne podnoszenie kwalifikacji i wiedzy fachowej i wprowadzono środki mające na celu podniesienie etyki zawodowej. W wielu województwach zdołano stworzyć dobre warunki wypoczynku dla członków Zrzeszenia i ich rodzin w ośrodkach letniskowych i roztoczyć opiekę nad wdowami i dziećmi po zmarłych lekarzach weterynaryjnych. Na podkreślenie zasługuje też dorobek Zrzeszenia Lekarzy Weterynaryjnych w dziedzinie pracy wychowawczo-organizacyjnej, która umacnia tę organizację, wzmacnia jej prestiż i autorytet w opinii społecznej i eliminuje szkodliwe waśnie i pieniactwo.

Oceniamy że dobrze, w sposób twórczy rozwija się współpraca Zrzeszenia Lekarzy Weterynaryjnych z Sekcją Weterynaryjną Stowarzyszenia Naukowo-Technicznego Inżynierów i Techników Rolnictwa i Polskim Towarzystwem Nauk Weterynaryjnych, co przyczynia się do podnoszenia znaczenia zawodu lekarza weterynaryjnego w naszym kraju.

Uważamy również, że należyta współpraca Zarządu Głównego i Zarządów Oddziałów Zrzeszenia Lekarzy Weterynaryjnych z pań-

stwowymi organami weterynarii jest bardzo pozytywnym i budującym czynnikiem. Do właściwego ułożenia tej współpracy przywiązujemy szczególnie duże znaczenie wobec bardzo dużych zadań, jakie stoją przed nami.

Wasz IV Zjazd odbywa się w okresie, kiedy trwają końcowe prace nad przygotowaniem nowego planu 5-letniego a w tym planie stawiamy sobie śmiałe zadania, bo w zakresie rozwoju produkcji zwierzęcej chcemy:

a) podnieść stan pogłowia bydła z 8 353 000 do 10 500 000 sztuk, podnosząc jednocześnie średnią mleczność krów z około 2 000 do około 2 300 litrów rocznie od 1 krowy.

b) podnieść stan pogłowia trzody chlewnej z 11 000 000 do 15 000 000 sztuk, zakładając jednocześnie znaczne przyspieszenie rotacji,

c) podnieść stan pogłowia owiec z 3 800 000 sztuk do 4 100 000 sztuk.

Zdajemy sobie sprawę z tego, że wykonanie tych zadań jest uwarunkowane w dużej mierze aktywnością, inicjatywą i dobrą organizacją służby weterynaryjnej oraz odpowiednio właściwą współpracą ze służbą rolną i zootechniczną. W miarę postępu w rolnictwie, wprowadzania coraz szerzej współczesnych metod produkcji rolnej i odpowiednio dostosowanych form organizacyjnych wzrastać będzie znaczenie lekarzy weterynaryjnych. Właśnie w okresie następnej 5-latki chcemy nie tylko zwiększyć produkcję rolną, ale również bardziej ją unowocześnić i dlatego też zadania dla służby weterynaryjnej w następnej 5-latce są odpowiednio duże. Oczywiście zadania te są trudne, ale sądzimy, że są zaplanowane realnie.

Jakie tu widzimy kierunki działania i na czym chcielibyśmy koncentrować przede

*) Przemówienie wygłoszone na IV Zjeździe Delegatów Zrzeszenia L. W. w dniu 13.I.1961 r.

wszystkim prace służby weterynaryjnej? Otóż w zakresie hodowli bydła dla zwiększenia jego pogłowia i produktywności chcemy:

1) konsekwentnie prowadzić walkę z gruźlicą bydła, rozszerzając akcję zwalczania gruźlicy w latach 1961—1965 na dalsze województwa. W tym celu konieczne będzie zorganizowanie w tym okresie nowych ekip do zwalczania gruźlicy,

2) prowadzić bardziej energiczną, niż dotąd, walkę z jałowością bydła, ponieważ w Polsce ogólny procent jałowosci wynosi około 20% pogłowia krów. Zmniejszenie procentu jałowosci u krów będzie miało duży wpływ na zwiększenie pogłowia zwierząt i ich produktywność,

3) prowadzić stałą walkę (szczególnie w gospodarce wielkostatnej) z chorobami cieląt.

4) zwalczać systematycznie, współpracując przy tym ze służbą melioracyjną i zootechniczną, choroby pasożytnicze, a zwłaszcza motylicę i robaczycę płuc, które powodują poważne straty w gospodarce narodowej (upadki, zmniejszenie ilości mięsa, mleka, wełny).

W zakresie hodowli trzody chlewnej, mimo znacznego zmniejszenia pomoru świń (z 3 700 ognisk w 1958 roku do 532 w 1960 roku) różnicy świń (zachorowanie zmniejszyło się z 1,84% pogłowia świń w 1954 roku do 0,76% w 1960 roku), musimy dążyć do dalszego likwidowania chorób świń. W tym celu zamierzamy:

1) prowadzić akcje masowe, dążąc do przeszczenia corocznie całego pogłowia świń przeciwko różnicy oraz szeroko stosować szczepienia szczepionką CV na terenach stacjonarnego występowania pomoru świń.

2) przystąpić do energicznej walki z innymi schorzeniami świń a zwłaszcza z chorobami przychówka, które obecnie powodują jeszcze dość duży procent upadków,

3) uświadomić hodowców o konieczności gotowania mleka, służącego za karmę dla świń, ponieważ głównie tą drogą szerzy się gruźlica trzody chlewnej.

W zakresie hodowli drobiu potrzebny jest szczególny wysiłek i bardziej rozwinięta działalność. W tym celu zamierzamy w okresie 1961—1965 dążyć do corocznego przeszczenia całego pogłowia drobiu grzebiącego przeciw rzekomemu pomorowi drobiu, ponieważ na odcinku zwalczania tej zarazy dotychczas nie widać dostatecznego postępu, co powoduje duże straty gospodarcze i hamuje nasz eksport drobiu za granicę. O tym, że przeszczenie całego pogłowia drobiu jest możliwe, świadczy zaszczepienie w 1960 roku np. w pow. Tczew i Nysa ponad 90% drobiu grzebiącego. Poważnym ułatwieniem dla służby weterynaryjnej będzie wprowadzenie liofilizowanej szczepionki doustnej przeciwko rzekomemu pomorowi drobiu.

Następnym odcinkiem działalności służby weterynaryjnej jest badanie mięsa i produktów pochodzenia zwierzęcego. Dla pełnego zabezpieczenia zdrowia ludzi i niedopuszczenia do zarażenia włośniami, które niestety zdarza się jeszcze tu i ówdzie, należy:

1) unowocześnić przepisy o badaniu mięsa i innych środków pochodzenia zwierzęcego,

2) wprowadzić powszechność badania mięsa przy ubojach domowych i twarżo domagać się ich przestrzegania,

3) obsadzić 1 pracownika weterynaryjnego na 2 gromady dla badania mięsa z ubojów domowych.

Nie mniej ważnym zadaniem stojącym przed służbą weterynaryjną jest zorganizowanie właściwego nadzoru sanitarno-weterynaryjnego nad wszystkimi fazami produkcji i obrotu środków spożywczych pochodzenia zwierzęcego. Szczególnie ważne jest to zadanie w zakresie artykułów, które są przeznaczone na eksport.

Duży nacisk w tej 5-latec musimy położyć na wzrost kultury hodowlanej i podniesienie poziomu wiedzy w hodowli zwierząt. Stąd należy coraz szerzej rozwijać instruktaż i popularyzację wiedzy fachowej.

W gospodarstwach uspołecznionych powinniśmy nasilić prace profilaktyczne i podjąć starania w zakresie przeszkolenia brygadierów i innych robotników zatrudnionych w produkcji zwierzęcej. Waga gospodarstw uspołecznionych w tej 5-latec szczególnie wzrośnie ze względu na zamierzone duże inwestycje w PGR-ach, związane z unowocześnieniem gospodarki, z pogłębieniem specjalizacji oraz z wprowadzeniem w sposób bardziej szeroki i bardziej konkretny nowych bardziej wydajnych metod produkcji. Z tych względów nasz wysiłek w tym okresie w odniesieniu do PGR-ów musi być odpowiednio duży, bowiem wybuch chorób zakaźnych jest tam szczególnie niebezpieczny. Gospodarstwa państwowe w tym 5-leciu powinny się stać przykładem nowoczesnego sposobu gospodarowania. Powinniśmy tam stworzyć wielkie specjalistyczne tereny zwierząt gospodarskich. Udział lekarzy weterynaryjnych w zbudowaniu dużych, zdrowych i wysokowydajnych stad bydła, trzody chlewnej, owiec i drobiu — jest konieczny. Widzimy potrzebę aby lekarze w coraz większym stopniu angażowali się do wyznaczania nowych rozwiązań w hodowli zwierząt, budownictwa inwentarskiego itd.

Przy pomocy jakich środków materialnych chcemy realizować te zamierzone zadania? Otóż konieczna jest dalsza rozbudowa sieci Państwowych Zakładów Lecznicych dla Zwierząt oraz Wojewódzkich Zakładów Higieny Weterynaryjnej, które muszą zapewnić pomoc terenowej służbie weterynaryjnej.

Zgodnie z uchwałą IV Plenum KC PZPR — chcemy rozbudować sieć Państwowych Zakła-

dów Lecznicych dla Zwierząt z 1 700 w 1960 roku do 3 000 w 1965 roku, przy czym część tych Zakładów będzie budowana przy tzw. agronomówkach III typu, w których będzie mieściło się nie tylko mieszkanie dla lekarza weterynaryjnego, ale również jego zakład pracy.

Chcemy również zorganizować w latach 1961—1965 Wojewódzki Zakład Higieny Weterynaryjnej w województwach, które dotychczas ich nie posiadają, a mianowicie: kieleckie, rzeszowskie i olsztyńskie oraz uruchomić niezbędne pracownie w Zakładach już istniejących.

Jednocześnie chcemy także lepiej wyposażyć Zakłady Lecznicych dla Zwierząt w sprzęt, środki komunikacyjne i środki lecznicze.

Równoległe z bazą materialną techniczną musi się rozwijać kadra służby weterynaryjnej. W okresie powojennym kadra lekarzy weterynaryjnych wzrosła już przeszło 3-krotnie. Obecnie w pionie Ministerstwa Rolnictwa zatrudnionych jest:

- 3 388 lekarzy weterynaryjnych,
- 1 418 techników weterynaryjnych,
- 1 227 sanitariuszy weterynaryjnych oraz
- 824 oglądaczy i trychinoskopistów.

Przeważająca ilość obecnej kadry weterynaryjnej to wychowankowie szkół Polski Ludowej. Aby zrealizować te zamierzenia, o których mówię, liczymy na dopływ nowej kadry do służby weterynaryjnej, którą musimy się opiekować i pomóc jej w podejmowaniu obowiązków.

Partia i Rząd, doceniając wagę pracy służby weterynaryjnej stara się w miarę możliwości stwarzać jej jak najlepsze warunki pracy i bytu. Duże sumy Państwo przeznacza na rozwój placówek naukowo-badawczych, na rozbudowę przemysłu bioweterynaryjnego, na budowę Państwowych Zakładów Lecznicych dla Zwierząt, Wojewódzkich Zakładów Higieny Weterynaryjnej, laboratoriów mięsoznawczych, na umożliwienie kontaktów z zagraniczną służbą weterynaryjną oraz na zakup środków lokomocji (obecnie służba weterynaryjna dys-

ponuje 720 samochodami osobowymi oraz 82 ciężarowymi). W trosce o poprawienie warunków bytowych służby weterynaryjnej w styczniu 1959 roku wprowadzona została nowa siatka płac, dzięki której średnia krajowa lekarzy weterynaryjnych zatrudnionych w Państwowych Zakładach Weterynaryjnych wynosi obecnie 3.187 zł a w samych Zakładach Lecznicych — 3.580 zł miesięcznie. W sumie istnieją dziś warunki, pozwalające nie tylko na pełne wykonanie zabiegów leczniczych i profilaktycznych, lecz również na stały kontakt pracowników służby weterynaryjnej z producentem. Kontakt ten pozwala na wychowanie rolnika oraz uświadomienie go o warunkach żywienia, utrzymania i pielęgnacji, jakie powinien zapewnić zwierzętom, co w znacznym stopniu powinno się przyczynić do spadku zachorowań.

Rząd i kierownictwo Ministerstwa Rolnictwa wysoko oceniają pracę służby weterynaryjnej. Służba weterynaryjna na przestrzeni ubiegłych lat ma na swym koncie wiele bezspornych osiągnięć, potrafi pracować ofiarnie i jak trzeba, z pełnym poświęceniem. Przykładem ofiarności i solidnej pracy służby weterynaryjnej jest opanowanie pryszczycy w latach 1959/1960, która wybuchła na terenie województw wschodnich. Takim przykładem jest również walka z pomorem świń, gdzie z 3 700 ognisk w 1958 roku zmniejszono ilość zachorowań do 530 w 1960 roku.

Myślę, że właśnie dotychczasowe osiągnięcia służby weterynaryjnej, które budzą należyty szacunek opinii społecznej, upoważniają do twierdzenia, że te duże zadania, które stawiamy przed weterynarią w nowej 5-latce, zostaną również ofiarnie, jak dotąd, i z należytą starannością wykonane. Wielką pomocą w wykonaniu tych zadań będzie twórcza współpraca Zrzeszenia Lekarzy Weterynaryjnych z państwowymi organami służby weterynaryjnej. W ramach tej współpracy musimy położyć nacisk na podnoszenie poziomu fachowego, poprawę warunków życia oraz usprawnienie i doskonalenie organizacji pracy.

PATOLOGIA I TERAPIA

WIKTOR STEFANIAK

Rentgenodiagnostyka schorzeń kręgosłupa małych zwierząt

Z Kliniki Chirurgicznej Wydziału Wet. SGGW w Warszawie
Kierownik: prof. dr JÓZEF KULCZYCKI

Znaczna część schorzeń kręgosłupa małych zwierząt może być rozpoznana tylko na podstawie obrazów rentgenowskich. Składa się na to szereg przyczyn. Kolumna kręgowa jest trudno dostępna do badania przez powłoki, zwłaszcza w swej brzusznej części gdzie jest

obfitsze umięśnienie tułowia. Zmiany kostne powodujące często dość wybitne zaburzenia ruchu lub wrażenia bólowe są niejednokrotnie niewielkie co do rozległości i dlatego trudne do stwierdzenia przez omacywanie, nawet w przypadku gdy umiejscowienie ich pozwala